

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslagets formål

Sigtet med lovforslaget er at mindske det særlige incitament for kommuner og amtskommuner til frasalg af ejerandele i elforsyning til virksomheder, som ikke er reguleret af elforsyningslovens prisbestemmelser.

Baggrunden for lovforslaget

Flere kommuner og amtskommuner er i dag inde i overvejelser om frasalg af ejerandele i elforsyningsvirksomhed. Baggrunden herfor er, at aktiverne i den danske elforsyning i dag tillægges en markedsværdi, som langt overstiger aktivernes nedskrevne værdi og de indtjeningsmuligheder, der er ved køb af elforsyningsvirksomhed, som er underlagt elforsyningslovens prisbestemmelser. Villigheden til at betale en højere pris for køb af elforsyningsvirksomhed er for eksempel udtrykt i kursen for NESA aktier.

Årsagen er formentlig blandt andet potentielle investors forventning om en fremtidig lempet prisregulering, der skulle muliggøre, at overskud, herunder rationaliseringsgevinster, kan udtages af selskaberne i langt større omfang end tilladt under den gældende lovgivning. Desuden kan visse investorer være interesserede i muligheden for at erhverve en strategisk fordel i forbindelse med den øgede konkurrence på det nordeuropæiske elmarked.

Kommunernes interesse for at sælge er begrundet i muligheden for at opnå gevinster, der kan indgå i den kommunale økonomi. I de ikke-kommunale forbrugerejede elforsyningsvirksomheder vil gevinsten ved frasalg af ejerandele direkte tilfalde elforbrugere.

Elforsyningsvirksomheder har siden elforsyningslovens ikrafttræden i 1977 været underlagt prisbestemmelser, hvorefter kun nødvendige omkostninger kan indregnes i priserne.

Baggrunden for indførelsen af prisreguleringen var, at elforsyningen i al væsentlighed var baseret enten på forbrugereje eller på kommunalt ejerskab, og at elprisfastsættelsen hidtil var sket på grundlag af det såkaldte »hvile-i-sig-selv« princip. På det

kommunale område indebar dette »hvile-i-sig-selv« princip, at de gevinster og tab, der kunne opstå i forbindelse med driften af forsyningsvirksomhederne, ikke måtte have betydning for den enkelte kommunes skatteopkrævning, men alene måtte reguleres over takstopkrævningen hos forsyningsområdets forbrugere.

Blandt andet på denne baggrund, og fordi de begrænsede indtjeningsmuligheder ikke gjorde det tillokkende at foretage kommercielle investeringer i elforsyningen, var der ikke nogen grund til at fastsætte regler om salg af elforsyningsvirksomheder.

Hvis kommunerne beslutter sig for frasalg med henblik på at bruge en værdistigning, der baserer sig på aktiver, som er opbygget ved forbrugerbetaling til henlæggelser og drift, til andre formål end til elforsyning, brydes der med grundlaget for »hvile-i-sig-selv« princippet i elforsyningsloven, som bygger på, at forsyningsvirksomhederne forvalter forbrugernes behov for elforsyning og derfor også de økonomiske ressourcer, som er nødvendige for at sikre elforsyningen til forbrugerne.

En udvikling, hvor enkelte kommuner eller amtskommuner får meget store engangsindtægter ved salg af ejerandele i elforsyningsvirksomheder, vil til lige kunne have kommunaløkonomiske konsekvenser. Helt generelt vil en kommune, som får en sådan stor gevinst, kunne benytte provenuet til konsolidering, herunder gældsafvikling, lavere skat eller et højere serviceniveau.

Det kommunale selvstyre – herunder den selvstændige kommunale skatteopkrævning – bygger på, at der er en forholdsvis tæt sammenhæng mellem den skatteprocent, den enkelte kommune opkræver, og det serviceniveau kommunen tilbyder sine borgere. Denne sammenhæng sikres gennem udlignings-systemet, der i betydeligt omfang udjævner forskellene i kommunernes skattegrundlag og udgiftsbehov. Sammenhængen mellem skatteprocent og serviceniveau vil imidlertid blive brudt, hvis der i enkelte kommuner forekommer betydelige indtægter, der ikke indgår i systemet med skatteopkrævning, stats-tilskud og udligning.